

Eläinlääkintähuolto Etelä-Savossa nyt ja tulevassa maakunnallisessa yksikössä

MUISTIO

YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON ELÄINLÄÄKINTÄTYÖRYHMÄ

SISÄLLYSLUETTELO

Sisällysluettelo	s. 1
Tiivistelmä	s. 2
Nykytilanne	s. 3
Itä-Savon sairaanhoitopiiri (Sosteri)	s. 3
Mikkelin seudun ympäristöpalvelut	s. 4
Pieksämäki/Keski-Savon ympäristötoimi	s. 4
Eläinlääkäripalveluiden järjestäminen maakuntaudistuksen jälkeen	s. 5
Maakuntaeläinlääkärit ovat myös virkaeläinlääkäreitä	s. 5
Maakuntaeläinlääkäreiden työnkuvat	s. 5
Ylimaakunnalliset eläinlääkärit	s. 5
Praktikkoeläinlääkärit	s. 5
Valmiuseläinlääkärit	s. 6
Valvontaeläinlääkärit	s. 7
Hygieenikkoeläinlääkäri	s. 7
Pienteurastamojen tarkastuseläinlääkärit	s. 7
Eläinlääkäripäivystys	s. 8
Päivystysvelvollisuus	s. 8
Päivystysalue ja vastualueet	s. 8
Päivystyksessä tarjottavat eläinlääkäripalvelut	s. 8
Subventiot	s. 9
Löytöeläintalot	s. 9
Lopuksi	s. 9
Eläinlääkintätyöryhmän kokoonpano	s. 10
Liitteet	s. 10

Tiivistelmä

Maakunnallisen eläinlääkintähuollon tarkoituksena on taata pelloilta pöytään ketjun toimivuus sekä asianmukaiset lähipalvelut koko maakunnan alueella hyöty- ja lemmikkieläimille eläinten ja ihmisten terveyden ja hyvinvoinnin varmistamiseksi. Puhdas ja turvallinen ruoka, eläintautien hallinta sekä hallittu lääkkeiden käyttö ovat vahvuuksia, jotka halutaan säilyttää.

Kotieläintuotanto on merkittävä elinkeino Etelä-Savossa. Kiireellinen eläinlääkäriapu ja tuotantoeläinten terveyden- ja sairaudenhoito sekä terveydenhuoltotyö on taattava koko maakunnan alueella, myös siellä, missä tilat ovat harvassa. Matkasubventiot on tärkeä säilyttää pitkien etäisyyksien vuoksi.

Lemmikkieläinten peruseläinlääkäripalveluiden ja kiireellisen ensiavun turvaaminen on tärkeää maakunnan vakituisten asukkaiden lisäksi vapaa-ajan asukkaille ja muille matkailijoille. Lemmikkieläimillä on suuri merkitys ihmisten hyvinvoinnille. Lisäksi eläinsuojelunäkökulma on tärkeä.

Lähipalvelut turvataan parhaiten niin, että praktikkoeläinlääkärit hoitavat sekä tuotanto- että harrasteeläimiä. Näin praktikolle riittää riittävästi työtä myös alueilla, jossa tuotantoeläintilat ovat harvassa. Pieneläinpotilaiden hoitaminen virka-aikana mahdollistaa riittävän tietotaidon ja lääkevaraston kiireellisten pieneläinpotilaiden hoitamiseen päivystysaikana.

Yhden praktikkoeläinlääkärin vastaanotot takaavat palvelun myös maakunnan maaseutualueella. Maakuntayksikkö mahdollistaa toimivan yhteistyön naapurivastaanottojen kesken, jolloin töidenjako sekä koulutus-, vapaa- ja sairaslomapäivien tuuraukset onnistuvat. Eläinlääkärin vastaanotto on eläinlääkärin lähtöpiste, työhuone, lääkevaraston ja välineiden säilytyspaikka ja samalla asiakaspalvelupiste sekä hyötyettä pieneläinten omistajille. Lisäksi vastaanotolla rokotetaan, kastroidaan kissoja ja koiria, steriloidaan kissoja, leikataan pieniä kasvaimia, ommellaan haavoja, annetaan ensiapua, hoidetaan ei-klinikkatasoa vaativia sairauksia ja lopetetaan lemmikkejä. Yhden eläinlääkärin vastaanotolla ei tarvitse vastaanottoavustajaa. Maaseudun vastaanottojen vuokratustannukset ovat lisäksi edullisemmat kuin kaupungeissa.

Etelä-Savon maakunta on harvaan asuttu, vesistöjen rikkoma alue, jossa etäisyydet ovat pitkät ja kotieläin- ja hevostilat sijoittautuneet eripuolelle maakuntaa. Jyväskylän tai Kuopion kaltaisia pieneläin keskittymiä ei ole. Mikkelin pieneläinten määrä asettaa omat vaatimuksensa eläinlääkäripäivystyksen järjestämiseen Mikkelin seudulla. Juvan ja Rantasalmen alueella on tuotantoeläinten, etenkin lypsykarjojen keskittymä, mikä myös pitää ottaa huomioon päivystysvastuualueita suunniteltaessa.

Eläintautien ennaltaehkäisy ja valmistautuminen eläintautiepidemioihin on nykyisin entistä keskeisessä asemassa kotieläintalouden ehtojen sekä turvallisen pelloilta pöytään-ketjun turvaamiseksi. Myös eläimistä ihmisiin tarttuvat zoonoosit ovat yhä lisääntyvä uhka ihmisten terveydelle.

Eläintautivastustuksen ja eläinsuojeluvalvonnan ympärivuorokautisen toimivuuden vuoksi on tärkeää, että pelkästään virkatyötä tekevien eläinlääkäreiden lisäksi myös maakunnan praktikkoeläinlääkärit ovat virkasuhteessa maakuntaan.

Pienteurastamoille on taattava asianmukaiset ja joustavat lihantarkastus- ja laitosvalvontapalvelut.

Riittävä maakunnallisten praktikoiden määrä takaa tasapuoliset peruspalvelut koko maakunnan alueella. Yhteistyötä naapurimaakuntien ja yksityisten eläinlääkäreiden kanssa tarvitaan nyt ja jatkossa.

Nykytilanne

Nykytilanne on kuvattu liitteenä olevissa taulukoissa. Taulukoista käy selville nykykäytännöt tällä hetkellä eri yksiköissä Etelä-Savon maakunnan alueella sekä suoritteet. Käytänteet poikkeavat toisistaan jonkin verran, mikä on luonnollista eri yksiköissä ja erityyppisillä alueilla. Myös tehtäväkohtaisissa palkoissa on eroja eri alueiden kesken.

Suoritteista on huomioitava se, että suurelänkäynneistä ei ole kerätty tilastotietoa hoidetuista eläinmääristä, vaan tilakäynneistä. Koska tilakäynneillä hoidetaan usein monta potilasta ja/tai tehdään terveydenhuoltotyötä, yksi tilakäynti voi kestää useita tunteja. Tilojen harventuessa matkoihin käytetty työaika myös kasvaa. Vain Kangasniemen alueella eläinlääkäripäivystys on eriytetty, joten pieneläinpäivystyspotilaiden määrä ei ole verrannollinen muiden alueiden lukuihin.

Lisäksi suoritteita tulkittaessa on huomioitava, että maakunnallisia eläinlääkäripalveluita tarvitaan nimenomaan harvaan asutulla maaseudulla ja alueilla, missä tilat harvenevat entisestään.

Eläintilojen lukumäärässä on muistettava, että harraste-eläimistä ei ole tarkkoja tilastoja ja esim. vain yli kuuden hevosen tilat pitää rekisteröidä maaseutuviranomaisten rekisteriin. Osa harrastekanaloidista, -lampoloista ja muista tuotantoeläimiä harrastukseen pitävistä pitopaikoista puuttunee myös rekistereistä.

Eläinlääkäripäivystystä ei ole tällä hetkellä järjestetty Etelä-Savon alueella maakunnallisesti.

Eläinlääkäripalveluiden käytännöt vaihtelevat eri puolella Etelä-Savoa. Koko Etelä-Savon alueella kunnalliset eläinlääkäripalvelut ovat toimineet hyvin, eikä asiakasvalituksia ole juuri tullut.

Itä-Savon sairaanhoitopiiri (Sosteri)

Itä-Savon sairaanhoitopiirissä on kahdeksan praktikkoeläinlääkärin virkaa, neljä itä- ja neljä länsipuolella. Lisäksi on yksi sijaiseläinlääkäri, joka toimii molemmilla puolilla paikaten sairaustapauksia, lomina ja päivystysvapaita. Sijaiseläinlääkärillä on myös päivystysvelvollisuus osallistua 1/5 päivystyksistä.

Savonlinnassa on neljän eläinlääkärin yhteisvastaanotto, Juvalla kahden eläinlääkärin yhteisvastaanotto sekä Sulkavalla ja Rantasalmella yhden eläinlääkärin vastaanotot. Puumalassa eläinlääkäri käy kerran viikossa antamassa peruseläinlääkäripalveluita.

Savonlinnassa ja Juvalla on vastaanottoavustaja, rtg-mahdollisuus sekä verinäyteanalyysointilaboratorio.

Sosterin alueella on kaksi päivystyspiiriä: Savonlinna-Enonkoski (itäinen alue) ja Juva-Rantasalmi-Sulkava-Puumala (läntinen alue). Päivystäjät hoitavat sekä suur- että pieneläinpotilaat. Alueet tekevät yhteistyötä keskenään. Osa pieneläinpotilaista myös ohjataan tarvittaessa yksityisille klinikoille. Tähän voi olla synnä suuri kiireellisten hyötyeläinten määrä ja/tai klinikatasoa vaativat potilaat.

Sosterissa on yksi vakituinen valvontaeläinlääkäri ja yksi 2017 aloittanut projektivalvontaeläinlääkäri. Kunnaneläinlääkärit ovat tehneet osan eläinsuojelutehtävistä ja pääosan eläintautilain mukaisesta seurannasta ja valvonnasta.

Mikkelin seudun ympäristöpalvelut

Mikkelissä on kolmen eläinlääkäriin yhteisvastaanotto kaupungin omistamissa tiloissa. Mäntyharjulla on kahden eläinlääkäriin vastaanotto. Vastaanotoilla on vastaanottoavustaja ja röntgenmahdollisuus.

Kangasniemi siirtyi vuoden 2017 alusta osaksi Mikkelin seudun ympäristöpalveluita. Kangasniemellä on 1,5 eläinlääkäriin vastaanotto, jossa ei ole vastaanottoavustajaa, eikä mahdollisuutta röntgenkuviin.

Mikkelin seudun päivystys (Mikkeli, Hirvensalmi, Pertunmaa ja Mäntyharju) on hoidettu Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden eläinlääkäreiden toimesta. Päivystys on ns. sekapäivystys, jolloin päivystäjät vastaavat sekä pien- että suurelänpotilaiden hoidosta. Tarvittaessa pienelänpotilaita on lähetetty myös yksityisille pieneläinklinikoille.

Kangasniemen eläinlääkäripäivystys hoidetaan ainakin toistaiseksi osana Keski-Suomen maakunnallista eläinlääkäripäivystystä kuten tähänkin asti. Päivystys on eriytetty. Kangasniemen vastuulla on 1/5 suurelänpäivystyksen järjestämisestä. Pienelänpäivystyksestä vastaa tämänhetkisen sopimuksen mukaan Pieneläinklinikka Tuhatjalka Jyväskylässä.

Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden palveluksessa on yksi valvontaeläinlääkäri, jonka työajasta huomattava osa menee eläinsuojeluun. Hän on myös tehnyt maitohygieniatarkastukset Mikkelin ympäristöpalveluiden alueella sekä jonkin verran muita tarkastuksia. Eläintauteihin liittyvät virkatehtävät ovat pääsääntöisesti hoitaneet praktikot. Praktikot ovat tehneet myös eläinsuojelukäyntejä valvontaeläinlääkäriin kanssa. Mäntyharjulla sijaitsevan Kuvalan tilan pienteurastamon lihantarkastuksen on hoitanut Mäntyharjun kunnaneläinlääkäri sivutoimena ja Mikkelissä sijaitsevan Hauhalan lihantarkastuksen Mikkelin kaupungineläinlääkäri sivutoimenaan.

Kangasniemen kunnaneläinlääkärit ovat hoitaneet eläintautitutkimukset, maitohygieniatarkastukset ja Roinilan lihatilan pienteurastamon valvonnan ja lihantarkastuksen sekä osan eläinsuojelutarkastuksista itse. Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden valvontaeläinlääkärillä on ollut jo aikaisemmin oikeus toimia myös Kangasniemen alueella.

Pieksämäki/Keski-Savon ympäristötoimi

Pieksämäki kuuluu tällä hetkellä Keski-Savon ympäristötoimeen. Kaikki yksikön työntekijät ovat Leppävirran kunnan työntekijöitä. Päivystys Pieksämäen, Joroisten, Leppävirran ja Varkauden alueella hoidetaan viiden kunnaneläinlääkäriin toimesta. Vaativimmat ja aikaa vievät pienelänpotilaat ohjataan etupäässä Pieneläinklinikka Tuhatjalka Kuopioon.

Pieksämäellä on yksi kunnaneläinlääkäri sekä lisäksi yksi ympäristötoimen kunnaneläinlääkäri käyttää osan työajastaan Pieksämäellä. Kunnaneläinlääkärillä on peruseläinlääkäriin vastaanotto ympäristötoimen vuokraamissa tiloissa.

Keski-Savon ympäristötoimen palveluksessa on yksi valvontaeläinlääkäri. Pieksämäen kunnaneläinlääkäri on tehnyt alueensa maitohygieniatarkastukset, tautiseurannan ja -valvonnan sekä osan eläinsuojelutarkastuksista.

Eläinlääkäripalveluiden järjestäminen maakuntauudistuksen jälkeen

Maakuntaeläinlääkärit ovat myös virkaeläinlääkäreitä

Tulevat maakuntaeläinlääkärit on tärkeä jatkossakin olla virkaeläinlääkäreitä. Tämä mahdollistaa joustavan, tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen resurssien käytön myös harvaan asutulla maaseudulla. Näin saadaan myös parhaiten varmistettua kunkin tehtävän vaatima tietotaito. Erityisen tärkeää tämä on, jos maakuntaan tulee vakava eläintautiepidemia.

Valvontaeläinlääkärit ja praktikkoeläinlääkärit voivat vastata yhdessä eläinsuojelusta, praktikkoeläinlääkärit vastaavat pääosin tarttuvatautivalvonnasta. Eläinten tarttuvien tautien epidemioiden varautumisesta vastaavat valmiuseläinlääkärit. Hygieenikkotehtävistä vastaa hygieenikkoeläinlääkäri yhdessä terveystarkastajien ja myös praktiikan ohella elintarvike- ja laitosvalvontaa hoitavien praktikoiden kanssa.

Täydentävien ehtojen valvonta keskitetään ja sitä eivät praktikkoeläinlääkärit tee jatkossakaan. Viljelijöiden oikeusturvan kannalta on tärkeää, että tukivalvonta on samanlaista kaikille, mikä toteutuu parhaiten, kun valvonta on keskitetty.

Maakuntaeläinlääkäreiden työnkuvat

Ylimaakunnalliset eläinlääkärit

Aluehallintovirastoista siirtynee maakuntiin enemmän tehtäviä kuin niiden tekijöitä. Siksi on tärkeää, että jo nyt useamman maakunnan alueella tuotetut palvelut tuotetaan jatkossakin usean maakunnan kokoisella alueella. Erikoistuneet viranhaltijat tuottavat palvelut alueelle tehokkaasti, tasapuolisesti ja kattavasti. Tällaisia ylimaakunnallisia tehtäviä ovat esimerkiksi täydentävien ehtojen valvonta, id-valvonta, vastustettavien eläintautien valvonta ja eläintautivalmius sekä eläinkuljetusluvut ja eläinkuljetusten valvonta.

Helposti leviävien vastustettavien eläintautien varalta on tarpeen olla maakuntien yhteinen varallaolopäivystys, johon voisivat osallistua aluehallintovirastoista maakuntiin siirtyvät läänineläinlääkärit ja mahdollisesti valmiuseläinlääkärit.

Maakuntien tulisi sopia yhteistyöstä ja vastuista maakuntien välisin sopimuksin. Yhteistyö Eviran ja maakuntien välillä jatkuisi saumattomasti.

Praktikkoeläinlääkärit

Praktikkoeläinlääkäreitä tarvitaan nykyinen määrä hoitamaan peruseläinlääkäripalvelut sekä praktikoille kuuluvat virkatehtävät myös maakunnassa.

Praktikoille kuuluvia virkatehtäviä on eläintautiseuranta- ja -valvonta, eläintautien vastustus, eläinsuojeluvälivalvonta, merkinnän ja erityisesti rekisteröinnin valvonta, eläinten lääkitsemisen valvonta, maitohygieniatarkastukset, sivutuotevalvonta, lihantarkastus ja laitosvalvonta.

Eläintautivalvonta kattaa sisämarkkinakaupassa annettavat eläinten terveystodistukset ja EU:n ulkopuolelle vietäessä viralliset eläinlääkintötodistukset sekä tuontivalvonnan ja laittoman tuonnin valvonnan sisämarkkinakaupassa. Eläintautivalvontaan sisältyy myös pakollinen salmonellavalvonta, vapaaehtoinen terveysvalvonta (maedi-visna terveysvalvonta, tarhattujen hirvieläinten tuberkuloosi, kalojen BKD), vesiviljelylaitosten terveysvalvonta sekä eläinten keinollisen lisääntymisen valvonta.

Kunnallinen eläinlääkintähuolto tarjoaa kiireellistä eläinlääkäriapua 7 pv viikossa ja 24 tuntia vuorokaudessa. Kiireellistä eläinlääkäriapua vaativat potilaat on otettava huomioon töiden organisoinnissa.

Praktikkovirkaan kuuluu myös päivystysvelvollisuus virka-ajan ulkopuolella. Päivystysvelvollisuus olisi kuitenkin eläinlääkärillä korkeintaan 1/5 arki- ja viikonloppupäivystyksistä. Poikkeusjärjestelyt sovittaisiin erikseen.

Kangasniemen ja Pieksämäen alueella on hyvä olla yksi yhteinen sijaiseläinlääkärin osa-aikainen virka (vähintään 50 %). Näin varmistettaisiin, että kummallakin vastaanotolla on arkisin useimmiten eläinlääkäripalvelut saatavilla lyhyiden sijaisuuksien aikana. Tämä on myös erityisen tärkeää Roinilan lihatilan lihan tarkastusten hoitamiseksi asianmukaisesti.

Virkojen sijoittuminen: Kangasniemi 1,25, Pieksämäki 1,25, Mikkeli 3, Mäntyharju 2, Juva 2, Sulkava 1, Rantasalmi 1 ja Savonlinna 4 praktikkoeläinlääkäriä sekä yksi sijaisvirka nykyisen Sosterin alueella.

Praktikon virkoja tarvittaisiin tulevaan maakuntaan siis vähintään 16,5 kpl.

Yhtä praktikkovirkkaa voi hoitaa kaksi viranhaltijaa puoliksi, kun tämä katsotaan tarkoituksenmukaiseksi.

Nykyisten kunnaneläinlääkäreiden vastaanotot on tarpeellista säilyttää. Näin taataan peruseläinlääkintähuollon lähipalvelut koko maakunnan alueella, mikä on tärkeää alueiden tasapuolisuuden vuoksi. Etelä-Savon alueella on vähennetty vastaanottoja ja nykyisten vastaanottojen etäisyydet ovat jo pitkät. Myös yhden eläinlääkärin vastaanotot ovat toimivia maakuntayksikössä.

Vastaanotot olisivat siis Pieksämäellä, Kangasniemellä, Mikkeliä, Mäntyharjussa, Juvalla, Rantasalmella, Sulkavalla ja Savonlinnassa. Lisäksi Puumalassa vastaanottoa jatkettaisiin kerran viikossa niin kauan kuin se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi.

Röntgentutkimusmahdollisuus on Mikkeliä, Mäntyharjussa, Juvalla ja Savonlinnassa. Erityisesti päivystysaikaan röntgenmahdollisuus on tärkeä. Laboratoriotutkimuksia pystytään tekemään Savonlinnassa, Juvalla ja Mikkeliä (kaupungineläinlääkäreiden oma laite). Yhteistyötä yksityisten pieneläinklinikoiden kanssa kehitetään asiakaslähtöisesti.

Valmiuseläinlääkärit

Osa praktikkoeläinlääkäreistä on erikoistunut valmiuseläinlääkäreiksi. Evira on kouluttanut valmiuseläinlääkäreitä vuosittain ajankohtaisista eläintautiuhista. Aluehallintovirasto sekä Evira ovat valmiusharjoituksen avulla kouluttaneet valmiuseläinlääkäreitä ottamaan vastuun kenttätoiminnasta vakavassa eläintautiepidemiassa, kuten suu- ja sorkkataudissa, afrikkalaisessa sikarutossa tai lintuinfluenssassa.

Maakunnan valmiuseläinlääkäreiden tulee toimia tiiviissä yhteistyössä ja työnkuvassa tulee mahdollistaa riittävät resurssit tehtävän asianmukaiseen hoitamiseen. Yhteistyötä naapurimaakuntien valmiuseläinlääkäreiden kanssa tulee jatkossakin tehdä.

Kaikki maakuntaeläinlääkärit perehdytetään riittävästi myös tarttuvien tautien valvontaan ja toimimiseen epidemiatilanteessa. Vakavissa eläintautiepidemioissa Evira johtaa taudinvastustusta. Maakunnan vastuulla on tautitilanteen koordinaatio ja käytännön toimenpiteet. Tähän pitää varautua hyvin ennalta ja tähän tarvitaan valmiuseläinlääkäreiden lisäksi muut maakunnan praktikkoeläinlääkärit.

Valvontaeläinlääkärit

Valvontaeläinlääkäreitä tarvitaan Etelä-Savon maakunnan alueelle kolme kappaletta, kun valvontaeläinlääkärit, praktiikkaa tekevät maakuntaeläinlääkärit, terveystarkastajat ja poliisi tekevät tiiviisti yhteistyötä.

Valvontaeläinlääkärit eivät tee praktiikkaa ja heillä ei ole päivystysvelvollisuutta. He kantavat päävastuun eläinsuojelutyöstä sekä osallistuvat soveltuvin osin myös muuhun valvontaan.

Valvontaeläinlääkäreiden toimipiste olisi perusteltua keskittää Juvalle, mikä sijaitsee Etelä-Savon ”keskellä”. Valvontaeläinlääkärit saisivat kuitenkin tehdä soveltuvin osin etätöitä.

Valvontaeläinlääkäreiden yhteinen maakunnallinen toimipiste mahdollistaisi valvontaeläinlääkäreiden sujuvan työnjaon sekä ajatusten- ja tietojen vaihdon ja arkiston säilyttämisen yhdessä paikassa.

Työturvallisuuden ja asiakkaiden oikeusturvan varmistamiseksi pyritään siihen, että pääosa eläinsuojelutarkastuksista tehdään työpareina. Työparina voi olla valvontaeläinlääkäri, praktikkoeläinlääkäri, terveystarkastaja, poliisi tai eläinsuojeluvalvoja.

Terveystarkastajien tietotaitoa hyödynnetään valvontaeläinlääkäreiden työparina erityisesti tapauksissa, joissa tarvitaan myös tietämystä asumisterveydestä tai paikallistuntemusta. Praktikkoeläinlääkärit tuovat tarkastuksille tietotaitoa ja käytännönkokemusta eläinten hoidosta, sairauksista ja olosuhteista. Poliisin apua tarvitaan tilanteissa, joissa aloitetaan rikostutkinta ja/tai on erityistä syytä epäillä, että tarkastus saattaisi olla työturvallisuusriski tarkastajille.

Hygieenikkoeläinlääkäri

Hygieenikkoeläinlääkäri vastaisi terveystarkastajien ja osan praktikkoeläinlääkäreiden kanssa laitos-, elintarvike-, asumisterveys- ja tupakkavalvonnasta.

Pienteurastamojen tarkastuseläinlääkärit

Pienteurastamojen lihantarkastus ja mahdollisesti myös laitosvalvonta kannattaa myös maakunnassa keskittää muutamalle praktikkoeläinlääkärille, jos Evira ostaa pienteurastamojen tarkastuseläinlääkäripalvelut jatkossa maakunnilta.

Lihantarkastus on aikasidonnaista virkatyötä, josta osa tehdään myös virka-ajan ulkopuolella. Lihantarkastusta on siis vaikea hoitaa kovin kaukaa pienteurastamosta niin, että tarkastustoiminta sujuu niin, ettei se aikataulullisesti haittaa laitoksen toimintaa.

Lihantarkastuksesta vastaaminen vaatii myös sitä hoitavalta maakuntaeläinlääkäriltä perehtymistä lihan-tarkastukseen ja muiden töidensä organisointia erilailla kuin niiltä maakuntaeläinlääkäreiltä, jotka eivät hoida lihan-tarkastusta.

Pienteurastamoja on tällä hetkellä Etelä-Savon alueella Roinilan lihatila Kangasniemellä ja Kuvalan tila Mäntyharjussa sekä osan vuotta toimiva Hauhalan teurastamo Mikkelissä. Roinilan lihatilalla teurastetaan sikoja, nautoja (omia ja rahtinautoja), lampaita (rahti) sekä riistaa, Kuvalan tilalla teurastetaan sikoja ja lampaita (rahti) ja Hauhalassa hanhia (vain osan aikaa vuodessa).

Eläinlääkäripäivystys

Päivystysvelvollisuus

Praktiikka tekevät maakuntaeläinlääkärit vastaavat pääasiassa päivystyksestä. Kunkin maakuntaeläinlääkärin päivystysvelvollisuus on korkeintaan 1/5 arki- ja 1/5 viikonloppupäivystyksistä.

Päivystysalue ja vastualueet

Päivystysalue jaetaan neljään vastuualueeseen, jotka tekevät keskenään yhteistyötä. Kangasniemen ja Pieksämäen päivystys hoidetaan tarvittaessa osittain yhteistyössä Pohjois-Savon ja/tai Keski-Suomen maakuntien kanssa. Muutoin nykyiset päivystysalueen säilyisivät toistaiseksi entisellään, koska ne ovat toimivia.

Etelä-Savon maakunnassa päivystäisi siis yhtäaikaaisesti neljä eläinlääkärinä. Päivystyspotilaiden lisäksi he vastaisivat kiireellisistä eläinsuojelutapauksista sekä eläintautiepidemioiden ensitoimista. Eläintautiepidemioissa pyydetäisiin ensisijaisesti valmiuseläinlääkäreitä avuksi.

Virkatehtävien hoito edellyttää sitä, että päivystäjät ovat virkasuhteessa maakuntaan. Valvontaeläinlääkäreillä ei ole päivystysvelvollisuutta.

Päivystyksessä tarjottavat eläinlääkäripalvelut

Päivystyksessä annetaan peruspalvelut kaikille eläinlajeille pyrkimällä takaamaan kohtuulliset etäisyydet myös maakunnan reuna-alueille. Päivystystä ei voi pitkien etäisyyksien ja harvan asutuksen vuoksi eriyttää, vaan päivystäjät vastaavat sekä suur- että pieneläinpäivystyksestä.

Vaativampia pieneläinpotilaita voidaan mm. vastaanottojen erilaisen varustustason vuoksi lähettää toiselle Etelä-Savon maakuntapäivystystä hoitavalle eläinlääkärille.

Erityisosaamista vaativat pieneläin/hevospotilaat lähetetään jatkohoitoon sopivalle klinikalle omistajan kustannuksella.

Päivystyksen antama minimipalvelutaso määritellään.

Kiireelliset tarttuvat eläintautiepäilyt tutkitaan viipymättä, jolloin tarvitaan päivystyksen poikkeusjärjestelyä sekä mahdollisesti valmiuseläinlääkärien mukaantuloa. Myös kiireelliset eläinsuojelutapaukset hoidetaan yhteistyössä poliisin kanssa.

Subventiot

Subventioita tarvitaan myös maakuntauudistuksen jälkeen tuotantotiloille, ei kuitenkaan hevostiloille. Maakunnassa tulee olla yhtenäiset subventiot koko alueella.

Löytöeläintalot

Sopimuksia alueella toimivien yksityisten löytöeläintalojen kanssa solmitaan riittävästi niin, että etäisyydet lähimpään löytöeläintaloon eivät muodostu kohtuuttomiksi. Sopimuksissa otetaan huomioon myös löytöeläinten kuljetus löytöeläintaloon, eläinten tarvitsemat mahdolliset eläinlääkärihoidot sekä lopetus-kustannukset tarvittaessa.

Löytöeläintalot ovat eläinsuojelun kannalta tärkeitä. Heidän kanssaan tehdään myös yhteistyötä pien-eläinten eläinsuojelutapauksissa, kun eläin pitää ottaa kiireellisenä pakkotoimena pois omistajaltaan.

LOPUKSI

Uusi laki eläinlääkintäpalveluiden järjestämisestä tulee lausunnolle vasta maaliskuussa 2017 ja myös monet muut substanssilait ovat vielä valmistelussa. Palveluiden tuottamistapa voidaan siten määrittää yksityiskohtaisemmin vasta lakien sisällön selvittyä. Tämän jälkeen eläinlääkintätyöryhmän olisi tarpeen kokoontua vielä uudestaan.

Ennakkotietojen perusteella MMM ja Evira ovat nykyisen kaltaisen kunnaneläinlääkärijärjestelmän säilyttämisen kannalla ja että nyt olisi tarkoitus tehdä maakuntauudistus, ei eläinlääkintähuoltouudistusta. Myös palveluiden toteuttaminen niin, että ne eivät ole ristiriidassa kilpailulainsäädännön kanssa, mietitään yksityiskohtaisesti, kun valtakunnantason ohjeet eläinlääkäripalveluiden tuottamisesta maakunnallisesti valmistuvat.

Maakunnallisten eläinlääkintäpalveluiden toteuttamisessa asiakaslähtöisyys on tärkeitä.

Työryhmän puolesta Mikkelissä 17.3.2017

pj. Paula Junnilainen

ELÄINLÄÄKINTÄTYÖRYHMÄN KOKOONPANO

lääkineläinlääkäri Paula Junnilainen, Itä-Suomen aluehallintovirasto, puheenjohtaja

kunnaneläinlääkäri Anu Korpikallio Juvalta, Itä-Savon sairaanhoitopiiri, varapuheenjohtaja

terveysvalvonnanjohtaja Merja Voutilainen, Keski-Savon ympäristötoimi, sihteeri

kunnaneläinlääkäri Maria Tirkkonen Kangasniemeltä, Mikkelin seudun ympäristöpalvelut

kunnaneläinlääkäri Katariina McAspurn Pieksämäeltä, Keski-Savon ympäristötoimi

kaupungineläinlääkäri Antti Tukiainen Mäntyharjulta, Mikkelin seudun ympäristöpalvelut

kaupungineläinlääkäri Taru Hirvonen Savonlinnasta, Itä-Savon sairaanhoitopiiri

valvontaeläinlääkäri Tiiu Järvensivu, Mikkelin seudun ympäristöpalvelut

Työryhmä kokoontui Mikkeliissä 1.11.16, Juvalla 13.12.2016, Kangasniemellä 3.1.2017, Pieksämäellä 26.1.2017 ja Savonlinnassa 9.2.2017. Alueen eläinlääkäreille järjestettiin kokoontuminen Mäntyharjussa 10.2.2017.

Liitteet

Eläinlääkärikäytännöt Etelä-Savon eläinlääkintähuoltoyksiköissä

Etelä-Savon Eläinlääkintähuollon koontitaulukko yksiköittäin (tilamäärät, suoritteita ym.)

Eläinlääkäreiden vastaanotot ja päivystysalueet 2017 ja 2019